

Folketinget
Christiansborg
1240 København K
Att.: Retsudvalget

Østerbro d. 9. februar 2009

Vedrørende udarbejdelse af handleplaner iht. straffuldbyrdsloven.

Som forsorgsmedarbejder i Københavns Fængsler, skal jeg tillade mig at henlede retsudvalgets opmærksomhed på nogle centrale punkter i straffuldbyrdslovens § 31, stk. 2 og 3 som omhandler pligten til udarbejdelse af handleplaner og bekendtgørelse nr. 727 af 26/06/2006 om begrænsning af kriminalforsorgens pligt til at udarbejde handleplaner efter straffuldbyrdsloven for indsatte, prøveløsladte og betinget dømte.

Formålet med henvendelsen er at retsudvalget drøfter omfanget af Kriminalforsorgens forpligtelse til at udarbejde planer for tiden efter løsladelsen for

- udlændinge som afsoner fængselsdom med efterfølgende udvisning
- udlændinge som afsoner fængselsdom, og intet i eget udsagn eller forholdene i øvrigt indikerer at den dømte vil tage ophold i Danmark.

Såfremt retsudvalget finder at justitsministeren er den relevante at rette henvendelse til, skal jeg anmode om orientering herom.

I det følgende vil jeg kort redegøre for mine bevæggrunde for henvendelsen samt hvorfor jeg finder mig kvalificeret til at kunne vurdere på, og have en relevant mening om emnet. Herefter vil jeg kort opridse de gældende regler, sammenholdt med forarbejderne til loven, herunder formålene i bemærkningerne til § 31, stk. 2 og 3 i L 145, fremsat i folketingsåret 1999-2000.

Jeg håber herefter at kunne anskueliggøre, at pligten til at udarbejde handleplaner med udvisningsdømte indsatte og øvrige udenlandske indsatte, uden planer om ophold i Danmark, hovedsageligt er et formålsløst forbrug af ressourcer som i vid udstrækning bør begrænses.

Mine bevæggrunde.

Jeg har de sidste 5 år arbejdet som forsorgsmedarbejder på Københavns Fængsler. En vigtig del af jobbet er at udarbejde handleplaner med indsatte som har fået en fængselsdom og jeg har medvirket til udarbejdelse af et stort antal handleplaner. Handleplanen skal afspejle realistiske mål for den indsatte afsoning mhp. at styrke og forbedre den dømtes muligheder for at leve en kriminalitetsfri tilværelse i tiden efter løsladelsen. Handleplanen er i sammenhæng med andre konkrete tilbud under afsoningen, efter min mening et rigtig godt redskab til opfyldelse af formålet, for de fleste indsatte. Imidlertid er der en gruppe af indsatte, med hvem udarbejdelsen af en handleplan i de fleste tilfælde findes urealistisk og irrelevant. Dette beskrives nærmere i det følgende.

Gældende regler:

Som reglerne er i dag, skal Kriminalforsorgen sammen med den indsatte udarbejde planer for afsoningen samt tiden efter løsladelse alle afsonere med de begrænsninger som fremgår af ministerens bekendtgørelse.

Begrænsningerne omfatter dømte som afsoner dom på 4 mdr. eller derunder med hvem der ikke skal udarbejdes plan for afsoningen eller tiden derefter.

Imidlertid modificeres dette af at der uanset de nævnte begrænsningerne skal udarbejdes planer med følgende persongrupper:

- indsatte som forventes løsladt på prøve med vilkår om tilsyn,
- indsatte under 18 år,
- indsatte som er under 26 år og har en anden etnisk baggrund end dansk,
- indsatte som efter løsladelsen ikke skønnes at være sikret passende ophold,
- indsatte som efter løsladelsen ikke skønnes at være sikret passende underhold,
- indsatte som har forsørgelsespligt over for børn, som de sociale myndigheder som følge af strafudståelsen har tilbudt hjælpeforanstaltninger, eller
- særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor.

Der er ikke i loven eller bekendtgørelsen taget særlig stilling til udlændinge som ikke skal have ophold i Danmark efter løsladelsen pga. udvisning eller andre forhold.

Heller ikke i forarbejderne til loven er der taget stilling til problematikken omkring udvisningsdømte. Det fremgår af bemærkningerne til § 31, stk. 2, 1. pkt. at

”Formålet med planlægningen er bl.a. at fremhæve, at straffuldbyrdelsen så vidt muligt allerede fra dennes påbegyndelse skal søges tilrettelagt med henblik på at styrke og forbedre den dømtes muligheder for at leve en kriminalitetsfri tilværelse efter løsladelsen, jf. lovforslagets § 3.”

I bemærkningerne til § 31, stk. 3 som giver ministeren mulighed for at begrænse

Kriminalforsorgens pligt til udarbejdelse af handleplaner med indsatte med kortere domme, fremgår det at:

”For at sikre, at de til enhver tid værende ressourcer også giver mulighed for den fornødne planlægning for disse indsatte, er der i stk. 3 indsat en bemyndigelse for justitsministeren til at fastsætte regler om begrænsning i pligten til planlægning for så vidt angår indsatte med korte straffe.”

Behov for ændringer?

Nøgleordet i bemærkningerne til stk. 3 er ressourcer.

Som reglerne er udformet, gives der ikke mulighed for et skøn i relation til at afgøre om det er relevant, realistisk eller i øvrigt giver mening at påbegynde en handleplan med en konkret indsat i den nævnte målgruppe.

Der skal således pr. automatik iværksættes udarbejdelse af en handleplan, når dommen er på mere end fængsel i 4 mdr. eller de specifikke vilkår i bekendtgørelsen er opfyldt uanset om pågældende er udvist for bestandig og ikke efter en konkret vurdering, vil profitere af en handleplan og i øvrigt ikke selv ønsker at deltage i planlægningen.

Hvor det ikke er muligt at lave en plan for tiden efter løsladelse, bliver der altså alene tale om en beskrivelse af pågældendes forhold uden et egentligt formål

Udarbejdelse af handleplaner med udvisningsdømte, er således en ”proformahandling” som kun udføres fordi det fremgår af en regel og reelt er uden formål eller effekt.

Et andet spørgsmål er hvorvidt den danske stat har forpligtet sig til at udarbejde sådanne handleplaner med udenlandske statsborgere gennem tiltrædelse af konventioner eller supranationalt samarbejde.

Umiddelbart findes det ikke at hverken den europæiske menneskerettighedskonvention, FNs menneskerettighedserklæring eller andre aftaler/erklæringer tager stilling til emnet.

Dette må søges nærmere belyst, hvis aktuelt.

Min vurdering er herefter og efter at have drøftet emnet med kollegaer, at der mhp. bedre ressourceudnyttelse bør gives mulighed for et skøn i den konkrete sag når målgruppen er som ovenfor beskrevet eller udvide begrænsningerne for at udarbejde handleplaner således at målgruppen ikke som udgangspunkt omfattes af handleplansforpligtelsen.

Med venlig hilsen

Tomas Henk-Gjelfort
Livjærgade 32, 4, th
2100 København Ø